

якості останніх могли б стати: а) розвиток малого і середнього бізнесу; б) створення умов для залучення інвестицій; в) розвиток комунальної інфраструктури та інфраструктури для бізнесу;

– складання плану дій з реалізації стратегічних цілей.

Загалом успіх робіт в царині формування стратегій і стратегічних планів новосформованих об'єднаних територіальних громад може бути досягнутим при належному професійному супроводі цього процесу і активній участі територіальної громади як в процесі розроблення стратегій і стратегічних планів, так і в процесі моніторингу їх реалізації.

Література:

1. Муніципальний менеджмент: навч. пос. / За ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання, 2006. – С.124–125.
2. Strategie regionalne: Poradnik. – PARR, 1997. – 45 s.

Сохацька Олена

Д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародного менеджменту та маркетингу Тернопільського національного економічного університету

Курант Тетяна

Викладач кафедри міжнародного менеджменту та маркетингу Тернопільського національного економічного університету

КРИПТОВАЛЮТИ: ЗАСІБ ПЛАТЕЖУ ЧИ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ?

Інформатизація економічних процесів в цілому змінила природу споживання та філософію вибору способів і засобів платежу за отриманий продукт чи послугу. Сьогодні альтернативою фіатним грошам стали віртуальні гроші або, іншими словами, криптовалюта.

Криптовалюту можна віднести до нефіатних (нефідуціарних) грошей, що не є законними платіжними засобами, адже їх вартість не встановлюється і не гарантується державою. Іншими словами можна сказати, що віртуальні гроші володіють самостійною вартістю,

а їх суттєвою перевагою є те, що їхня максимальна кількість обмежена, а отже, інфляція їм не загрожує.

Метою створення віртуальної валюти є прагнення до дерегуляції та децентралізації, тобто до створення певної особливої децентралізованої монетарної системи, яка існує поза нормами і правилами банківської системи.

Європейський центральний банк у 2012 р. визначив «віртуальну валюту» або «віртуальні гроші» як тип нерегульованих, цифрових грошей, який видається і, як правило, контролюється його розробниками, і використовується серед членів певного віртуального співтовариства. У 2014 р. Європейська банківська адміністрація дала визначення «віртуальній валюті» як цифрового представлення вартості, виданого не центральним банком, кредитною організацією чи установою, що займається електронними грошима, але такою, яка, в окремих випадках, приймається фізичними або юридичними особами в якості засобу оплати і може передаватися, зберігатися та реалізовуватися в електронному вигляді [1, с. 25].

«Екосистема» схем віртуальної валюти в основному складається з конкретних, нових категорій суб'єктів, які раніше не були присутні в навколишньому середовищі платежів [1, с. 7–8]:

— винахідники: створюють віртуальну валюту і розвивають її технічну частину;

— емітенти: генерують одиниці віртуальної валюти;

— «майнери» (miners): люди які, на добровільних засадах, роблять комп'ютерну обробку доступною для перевірки набору операцій здійснених з децентралізованими VCS (віртуальні валютні схеми – virtual currency schemes);

— постачальники сервісних послуг: полегшують передачу одиниць від одного користувача до іншого;

— користувачі: вибирають спосіб використання віртуальних валют – отримати віртуальну валюту для покупки товарів і послуг від конкретних продавців, здійснити платіж, відправити грошовий переказ, або використати в інвестиційних цілях, у тому числі спекуляції;

— постачальники гарантії: пропонують користувачам цифровий гаманець для зберігання криптографічних ключів і кодів автентифікації транзакцій;

— біржі обміну: надають для користувачів торговельні послуги посиляючись на обмінні курси купівлі/продажу віртуальної валюти

проти основних валют (долар США, євро та ін.) або проти інших віртуальних валют;

– торгові платформи: функціонують як ринки, що зводять разом покупців і продавців віртуальних валют, забезпечуючи їх платформою для торгів;

– інші актори (розробники програмного забезпечення, торговці, платіжні посередники, виробники комп'ютерної техніки та ін.

Варто зазначити, що відкриття ринку криптовалют відбулось у 2009 р., а першою децентралізованою криптовалютою став Bitcoin (далі біткоїн).

Варто зауважити, що на кінець 2015 р. на ринку уже присутні 618 криптовалют із загальною ринковою капіталізацією у 5,485,054,640 USD (10 криптовалют з найбільшою ринковою капіталізацією показано у табл. 1).

Таблиця 1

Ринкова капіталізація крипто валют*

Назва	Ринкова капіталізація, \$	Ціна, \$	Доступна кількість	Торговий оборот (24 год), \$
Bitcoin	4,973,624,220	334.90	14,851,250 BTC	54,531,900
Ripple	141,396,323	0.004265	33,156,211,683 XRP	403,303
Litecoin	138,902,741	3.21	43,207,810 LTC	1,612,590
Ethereum	72,971,438	0.975697	74,789,035 ETH	868,341
Dash	13,732,109	2.29	5,995,245 DASH	65,655
Dogecoin	13,501,186	0.000133	101,854,999,479 DOGE	74,275
Stellar	9,783,118	0.002022	4,837,356,606 STR	784
Peercoin	8,941,920	0.392568	22,778,017 PPC	45,940
BitShares	8,739,972	0.003450	2,533,508,940 BTS	61,713
Nxt	6,318,882	0.006319	999,997,096 NXT	14,023

* Примітка: складено за даними Coin Telegraph на 17 листопада 2015 р. 6:25 PM UTC [2].

Хоча поява віртуальної валюти явище нове, проте, в той же час, характеризується динамічним розвитком. За своє коротке існування окремі віртуальні валюти уже встигли створити «бульбашку» та лопнути. Якщо протягом 2013 р. спостерігався різкий продовжуваний ріст ціни за 1 біткоїн, що на кінець р. досягнув піку \$1150, то вже у жовтні 2014 р. ціна впала до \$330 [3]. На 19 листопада 2015 р. вартість 1 біткоіна становила 336.39 USD.

Ключовий прорив біткоїна полягав у тому, що ця технологія дозволяла двом людям обмінюватися грошима безпосередньо, без посередника, і робити це повністю в цифровій формі.

Сьогодні більше 100 тисяч організацій приймають до оплати біткоїни. Якщо розглядати глобальний ринок, то до таких компанії можна віднести: Overstock.com (найбільший роздрібний торговець який приймає до оплати біткоїн), Virgin Galactic, Wordpress, PayPal (eBay), Tesla, Microsoft, Dell, AirBaltic, Air Lituanica, LOT та ін. Іншою опцією використання біткоїнів – є купівля подарункових карт у таких магазинах: Walmart, Amazon, Target та Nike.

Для полегшення пошуку місць де можна розрахуватись біткоїнами створена карта coinmap.org (рис. 1) яка показує АТМ, кафе, продуктові магазини, пропозиції з найму житла, транспорт, нічні клуби з можливою оплатою віртуальними грошима.

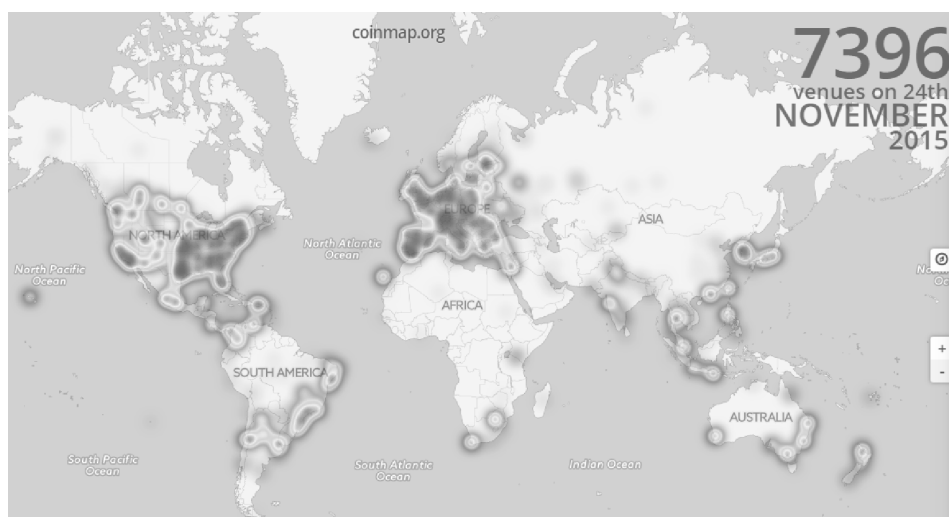


Рис. 1. Карта прийому біткоїнів [4]

Варто також зауважити, що 23 жовтня 2015 р. Європейський суд справедливості ухвалив рішення, що на території Євросоюзу криптовалюта «біткоїн» може виступати засобом платежу на рівні з традиційними валютами.

Якщо розглядати ринок України як платформу для використання криптовалют як платежів, то можна стверджувати, що фактично після прийняття 3 вересня 2015 р. Закону України «Про електронну комерцію» № 675-VIII, де електронні угоди прирівнюються до письмових, одночасно відкрились двері для поширення використання альтернативного засобу платежу криптовалютою.

Досить суперечливою є позиція Національного Банку України щодо використання біткоїнів. 10 листопада 2014 р. у роз'ясненні щодо правомірності використання в Україні «віртуальної валюти/криптовалюти» Bitcoin позиція НБУ була наступною: «Національний банк України розглядає «віртуальну валюту/криптовалюту» Bitcoin як грошовий сурогат, який не має забезпечення реальною вартістю і не може використовуватися фізичними та юридичними особами на території України як засіб платежу, оскільки це протирічить нормам українського законодавства». Проте уже 4 жовтня 2015 р. НБУ змінює свою офіційну позицію та не забороняє використання криптовалюти на території України, але застерігає щодо ймовірних ризиків.

Відповідно до даних української біржі криптовалют на 19 листопада 2015 р. вартість одного біткоїна становила 8144.9 UAH або 324.166 USD.

В Україні у 2014 р. створена громадська організація «Біткоїн Фондація Україна» (Bitcoin Foundation Ukraine), що сформована навколо інтересу до технології блокчейн та інших розподільчих протоколів. Того ж таки 2014 р. на Львівській площі в Києві відкрили перше в СНД і четверте в світі (після Монреалю, Тель-Авіва та Варшави) Bitcoin-посольство. Ініціатором проекту стало українське агентство з продажу біткоїнів Kupa. В посольстві функціонує біткоїн-банкомат і магазин біткоїн-сувенірів.

Підсумовуючи, варто сказати, що хоча Bitcoin тепер використовується як віртуальна валюта, сектор електронної комерції не отримує найбільший обсяг транзакцій. Натомість, люди схильні використовувати біткоїни, для отримання інших інвестиційних інструментів, зокрема дорогоцінних металів.

Варто також зазначити, що в процесі дозволу на обіг криптовалют кожна держава приймає рішення щодо надання криптовалюти правового статусу. Серед науковців та регуляторів ведеться дискусія щодо визначення сутності криптовалют. До сьогодні остаточно прийнятої версії у всіх країнах світу невизначено. Деякі дослідники вважають криптовалюту цифровим благом (товаром), дехто послугою, дехто цінними паперами. У багатьох аспектах, наприклад, Bitcoin розглядається як платіжна система. Останню крапку у визначенні сутності криптовалюти буде поставлено у наступних дослідженнях в майбутньому.

Література:

1. Virtual currency schemes – a further analysis. European Central Bank, February 2015.
2. Crypto-Currency Market Capitalizations. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://coinmarketcap.com/currencies/>.
3. Bitcoin Market Price [Електронний ресурс] // Blockchain.info. – 2015. – Режим доступу: https://blockchain.info/charts/market-price?showDataPoints=false&show_header=true&daysAverageString=1×pan=all&scale=0&address=.
4. Coinmap. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://coinmap.org/#/>.

Бак Наталія

*К.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту
Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича*

ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР ЯК СКЛАДОВА ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ПОТРЕБА РЕФОРМУВАННЯ

Багатогранна сфера наукових інтересів професора Юрія С.І. включала проблематику функціонування державних фінансів, зокрема й податкової системи України [1]. Його наукові погляди та переконання в цій царині можуть і повинні бути використані в якості основи для обґрунтування пропозицій щодо підвищення дієвості механізмів реалізації податкової політики держави.

В 2014 р. започатковане реформування податкової системи України в напрямку формальної мінімізації кількості податкових платежів і зменшення витрат на їхнє адміністрування [2]. Аналіз положень нових проектів змін до Податкового кодексу України, запропонованих представниками як законодавчої, так і виконавчої гілок влади [3], дає підстави вважати, що обраний тренд державної податкової політики залишиться в силі. Адже пропонується зменшення навантаження на фонд оплати праці, підвищення рівня соціальної справедливості в оподаткуванні, універсалізація ставок фіскально значимих податкових платежів з метою спрощення податкового законодавства, а також оздоровлення інвестиційного клімату, виведення економіки з тіні, тощо.